

คู่มือแบบสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โครงการสำรวจพฤติกรรมที่พึงประสงค์เด็กวัยเรียน ปีงบประมาณ 2560 กรมอนามัย และ
โครงการสำรวจสภาวะสุขภาพช่องปากแห่งชาติ ครั้งที่ 8 พ.ศ.2560

คู่มือฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงการใช้แบบสัมภาษณ์ และวิธีการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ที่จัดทำขึ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการอธิบายปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของกลุ่มวัยเรียน โดยกำหนดตัวแทนเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีเนื้อหาในด้านพฤติกรรมทันตสุขภาพ การบริโภคอาหาร อนามัยส่วนบุคคล กิจกรรมทางกาย และพฤติกรรมอนามัยสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

แนวทางในการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ให้ผู้สัมภาษณ์ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ทำการสำรวจเป็นรายกลุ่ม 5 – 7 คน โดยให้ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถาม และให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำทีละข้อ ผู้สัมภาษณ์ควรทำความเข้าใจข้อคำถามแต่ละข้อ หากจำเป็นสามารถใช้คำอธิบายขยายความเพื่อให้ได้คำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ของข้อคำถามนั้นๆ

แนวทางการบันทึกข้อมูล

ในแบบสัมภาษณ์แต่ละข้อคำถามจะมีตัวเลือก ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำเครื่องหมายกากบาท X หน้าตัวเลือกที่ตรงกับคำตอบของนักเรียน สำหรับตัวเลือกที่มีการให้ระบุ ให้นักเรียนบันทึกเพิ่มเติม

แบบสัมภาษณ์กลุ่มวัยเรียน (นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4)

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ ประกอบด้วยคำถาม 6 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน (3 ข้อ) 2) พฤติกรรมทันตสุขภาพ แบ่งเป็น 2.1 พฤติกรรมการแปรงฟัน (5 ข้อ) 2.2 พฤติกรรมการกินขนมและเครื่องดื่มที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพช่องปาก (4 ข้อ) 2.3 การรับรู้ และการรับบริการด้านทันตสุขภาพ (5 ข้อ) 3) พฤติกรรมการบริโภคอาหาร (11 ข้อ) 4) พฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคล (14 ข้อ) 5) กิจกรรมทางกาย (1 ข้อ) และ 6) พฤติกรรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย (4 ข้อ)

การสัมภาษณ์และการลงบันทึก

ID (Identification number): เป็นรหัสประจำตัวผู้รับการสัมภาษณ์ จะถูกกำหนดล่วงหน้า เป็นเลข 7 หลัก ที่ตรงกับเลขที่แบบตรวจในช่องปาก ของบุคคลนั้น

Status: ทำเครื่องหมาย x ในกรณีที่เด็กคนนั้นไม่ใช่สัญชาติไทย

ข้อ	คำอธิบาย
ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียน	
1	เพศ ชาย = 1 หญิง = 2
2	อายุ นับถึงวันเกิดครั้งสุดท้าย แล้วลงตัวเลขอายุเป็นปีและเดือน
3	ผลการซึ้มน้ำหนักและวัดส่วนสูง บันทึกโดยใช้ทศนิยม 1 ตำแหน่ง - ตรวจสอบเครื่องชั่งน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และให้นักเรียนนำสิ่งของที่อยู่ในตัวออกให้มากที่สุด เช่น รองเท้า ถุงเท้า นาฬิกา โทรศัพท์มือถือ กระเป๋าตังค์ เศษตังค์ กุญแจ และของต่างๆ - ก่อนวัดส่วนสูงให้นักเรียนถอดถุงเท้า รองเท้า นักเรียนหญิงให้คลายหางม้า คลายจุกนมบนกลางศีรษะ เอาที่คาดผมออกให้หมด
ส่วนที่ 2: พฤติกรรมทันตสุขภาพ	
2.1 พฤติกรรมการแปรงฟัน	
1	ส่วนใหญ่เด็กนักเรียนแปรงฟันในเวลาต่อไปนี้หรือไม่ - ให้ตอบทุกข้อ 1.1 – 1.3 และแต่ละข้อย่อยให้เลือกตอบได้ 1 ข้อ
2	นักเรียนแปรงฟันก่อนนอนแล้วเข้านอนทันที ใช่หรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ - แปรงฟันก่อนนอนแล้วเข้านอนทันที หมายถึง เมื่อแปรงฟันตอนเย็นแล้วต้องไม่รับประทานอีก จนถึงเวลาเข้านอน

ข้อ	คำอธิบาย
-----	----------

3	ในการแปร่งฟันแต่ละครั้ง นักเรียนแปร่งฟันนานกี่นาที - เลือกตอบข้อที่ทำเป็นประจำ 1 ข้อ
4	แปร่งสีฟันที่นักเรียนใช้ที่บ้าน มีขนแปร่งแบบใด (เทียบกับแปร่งที่แจก) - เลือกตอบ 1 ข้อที่ใช้บ่อย
5	เมื่อแปร่งฟันที่บ้าน นักเรียนใช้ยาสีฟันหรือไม่ ถ้าใช้ ใช้ยี่ห้ออะไร (เลือกชนิดที่ใช้บ่อยที่สุด 1 ชนิด) - เลือกตอบข้อที่ใช้บ่อยที่สุด 1 ข้อ
2.2 พฤติกรรมการกินขนมและเครื่องดื่มที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพช่องปาก	
6	ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนดื่มน้ำอัดลม เช่น โค้ก เป๊ปซี่ น้ำเขียว น้ำแดง สไปรท์ หรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ
7	ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนดื่มน้ำผลไม้ น้ำหวาน นมปรุงแต่งรส เช่น โกโก้ โอวัลติน ชาเขียว นมเปรี้ยว หรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ - น้ำผลไม้ น้ำหวาน รวมทั้งที่เป็นกล่องสำเร็จรูป น้ำปั่น ชงสำเร็จ ฯลฯ
8	ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนกินลูกอม หรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ
9	ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนกินขนมถุงกรอบ หรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ
10	ส่วนใหญ่ นักเรียนได้เงินมาโรงเรียน วันละ.....บาท ⇨ ใช้เงินซื้อขนม และเครื่องดื่ม วันละ.....บาท - ถามเฉพาะเงินที่ได้เฉลี่ยในวันที่มาโรงเรียน และเงินที่ใช้ซื้อขนมและเครื่องดื่มโดยที่ไม่รวมค่าอาหารมื้อหลัก
2.3 การรับรู้ และการรับบริการด้านทันตสุขภาพ	
11	ในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนเคยปวดฟันหรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ ถ้าเคยปวดฟัน ให้ระบุจำนวนวันที่หยุดเรียน - ในปีการศึกษาที่ผ่านมา หมายถึง ถ้าเป็นนักเรียนชั้น ป.4 คือ เมื่อนักเรียนเรียนอยู่ชั้น ป.3
12	ในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนเคยได้รับการตรวจฟันหรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ - ในปีการศึกษาที่ผ่านมา หมายถึง ถ้าเป็นนักเรียนชั้น ป.4 คือ เมื่อนักเรียนเรียนอยู่ชั้น ป.3
13	ในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนเคยได้รับการรักษาฟันและเหงือก หรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ ถ้าเคยได้รับการรักษาฟันและเหงือก ให้ระบุสถานที่ ที่ไปรับการรักษา โดยสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ - ในปีการศึกษาที่ผ่านมา หมายถึง ถ้าเป็นนักเรียนชั้น ป.4 คือ เมื่อนักเรียนเรียนอยู่ชั้น ป.3 - การรักษาฟันและเหงือก หมายถึง การบริการป้องกัน รักษาทางทันตกรรมทุกชนิด รวมทั้งการจัดฟัน - หมอฟันมาที่โรงเรียน หมายถึง ทันตแพทย์/เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขที่ออกหน่วยเคลื่อนที่เข้าไปในโรงเรียน
14	ในปีการศึกษาที่ผ่านมา นักเรียนเคยหยุดเรียน เพราะไปทำฟัน หรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ ถ้าเคยหยุดเรียน ให้ระบุจำนวนวันที่หยุดเรียน - ในปีการศึกษาที่ผ่านมา หมายถึง ถ้าเป็นนักเรียนชั้น ป.4 คือ เมื่อนักเรียนเรียนอยู่ชั้น ป.3
15	นักเรียนต้องการความรู้ด้านสุขภาพช่องปากเพิ่มเติม จากแหล่งใด - เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
ส่วนที่ 3: พฤติกรรมการบริโภคอาหาร	
1	ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนกินอาหารมื้อใดต่อไปนี้บ้าง - ให้ตอบทุกข้อ 1.1 – 1.4 และแต่ละข้อย่อยให้เลือกตอบได้ 1 ข้อ - ในกรณีที่นักเรียนไม่กินอาหารเช้า/กินเป็นบางวัน ให้เลือกตอบเหตุผลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด 1 ข้อ

ข้อ	คำอธิบาย
2	มื่อกลางวันเมื่อวาน/วันนี้ นักเรียนกินเนื้อสัตว์ หรือไม่

	<ul style="list-style-type: none"> - ให้เลือกตอบ 1 ข้อ และถ้ากินให้ระบุปริมาณที่กิน - ให้กลุ่มตัวอย่างดูรูปภาพเนื้อสัตว์ 1 ซ้อน ประกอบการสัมภาษณ์ แล้วให้ประมาณปริมาณที่กิน
3	<p>มือกลางวันเมื่อวาน/วันนี้ นักเรียนกินผัก หรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในกรณีที่ไม่กินผักเลย ให้ระบุเหตุผลที่ไม่กินผัก โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ - ถ้าตอบ กิน ให้กลุ่มตัวอย่างดูรูปภาพผัก 1 ซ้อน ประกอบการสัมภาษณ์ แล้วให้ประมาณปริมาณที่กิน
4	<p>เมื่อวานนี้ (ทั้งวัน) นักเรียนกินอาหารต่อไปนี้หรือไม่ ถ้ากิน นักเรียนกินในปริมาณเท่าใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ให้ตอบทุกข้อ 4.1 – 4.3 และแต่ละข้อย่อยให้เลือกตอบได้ 1 ข้อ - 4.1 ผลไม้ ถ้ากิน ให้ระบุมื้อที่กิน โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ - 4.2 ไข่ ถ้ากิน ให้ระบุจำนวนฟองที่กิน - 4.3 นม ต้องเป็นการดื่มนมที่นอกเหนือที่ทางโรงเรียนจัดเตรียมไว้ให้ เช่น ดื่มที่บ้าน หรือซื้อเองตามร้านค้า โดยให้ระบุปริมาณที่ดื่ม ซึ่งอาจเป็นกล่อง/แก้ว/ขวด/ถุง ก็ได้ และให้ระบุชนิดนมที่ดื่มเป็นประจำ โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
5	<p>ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนกินอาหารที่เป็นแหล่งธาตุเหล็ก เช่น เลือดหมู เลือดไก่ ไข่แดง เครื่องในสัตว์ หรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบ 1 ข้อ
6	<p>ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนกินอาหารทะเล เช่น ปลาทุ กุ้ง ปลาหมึก หอย สาหร่าย หรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบ 1 ข้อ
7	<p>ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนกินยาเม็ดเสริมธาตุเหล็กที่โรงเรียนแจกให้ หรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบ 1 ข้อ
8	<p>ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนกินอาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่ถึงสุกกึ่งดิบ เช่น ซูชิ ปลาแซลมอน ลาบเลือด ชกเล็ก หรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบ 1 ข้อ - อาหารถึงสุกกึ่งดิบ หมายถึง อาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่ไม่ผ่านความร้อน หรือผ่านความร้อนไม่นานพอ เช่น แหนม ปลาจ่อม ลาบก้อย กุ้งเต้น ซูชิ หอยแครงลวกไม่สุก ไส้กรอกที่ไม่ผ่านความร้อน และไก่ย่างไม่สุก เป็นต้น
9	<p>ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนกินขนมหวาน น้ำหวาน น้ำอัดลม หลัง 6 โมงเย็น หรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบ 1 ข้อ
10	<p>เวลากินอาหาร นักเรียนเติมเครื่องปรุงรสหรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบ 1 ข้อ ถ้าเติม ให้ระบุชนิดเครื่องปรุงรสที่เติม โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
11	<p>เมื่อนักเรียนทำของกินหล่นลงบนพื้น (ดิน/ ปูน) นักเรียนหยิบขึ้นมากินต่อหรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบ 1 ข้อ
ส่วนที่ 4: พฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคล	
1	<p>ใน 1 วัน นักเรียนอาบน้ำบ่อยครั้งแค่ไหน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบข้อที่ทำเป็นประจำ 1 ข้อ
2	<p>นักเรียนทำความสะอาดอวัยวะเพศด้วยการฟอกสบู่ทุกครั้งที่อาบน้ำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบ 1 ข้อ
3	<p>ใน 1 สัปดาห์ นักเรียนสระผมหรือไม่ ถ้าสระ ให้ระบุว่ากี่ครั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบข้อที่ทำเป็นประจำ 1 ข้อ
4	<p>ใน 1 สัปดาห์ นักเรียนดูแลเล็บมือ เล็บเท้า ให้สั้น และสะอาดอยู่เสมอ หรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบ 1 ข้อ - ดูแลเล็บมือเล็บเท้าให้สั้นและสะอาด หมายถึง เล็บตัดสั้น ไม่มีขี้เล็บ ไม่มีคราบสกปรกหรือขี้โคล

ข้อ	คำอธิบาย
5	<p>นักเรียนสวมใส่เสื้อผ้าที่ซักสะอาด และเปลี่ยนทุกวัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - เลือกตอบ 1 ข้อ

6	นักเรียนใช้ผ้าปิดปากปิดจมูกทุกครั้งที่ไอหรือจาม - เลือกตอบ 1 ข้อ
7	นักเรียนล้างมือด้วยสบู่ ก่อนกินอาหาร ทุกครั้ง - เลือกตอบ 1 ข้อ
8	นักเรียนล้างมือด้วยสบู่ หลังการใช้ส้วม ทุกครั้ง - เลือกตอบ 1 ข้อ
9	นักเรียนใช้ช้อนกลางเมื่อกินอาหารร่วมกับคนอื่นทุกครั้ง - เลือกตอบ 1 ข้อ - ช้อนกลาง หมายถึง ช้อนที่อยู่บนอาหารแต่ละจาน หรือแต่ละถ้วย แล้วผู้ที่กินอาหารใช้ช้อนกลางตักอาหารที่จะกิน ไปไว้ในภาชนะของตนเองก่อน ไม่ใช่การนำ "ช้อนกลาง" ตักอาหารใส่ปากตนเอง
10	นักเรียนใช้แก้วน้ำส่วนตัวที่โรงเรียน ทุกครั้ง - เลือกตอบ 1 ข้อ - แก้วน้ำ รวมถึงขวดพลาสติก กระติกน้ำ
11	นักเรียนขับถ่ายอุจจาระในส้วม ทุกครั้ง - เลือกตอบ 1 ข้อ
12	นักเรียนขับถ่ายอุจจาระ ทุกวัน - เลือกตอบ 1 ข้อ
13	ส่วนใหญ่ นักเรียนเข้านอนเวลา.....น. และตื่นนอนเวลา.....น. - บันทึกระยะเวลาการเข้านอน และระยะเวลาการตื่นนอนที่ทำเป็นประจำ แล้วทำการนับชั่วโมงการนอนหลับ
14	ใน 1 วันนักเรียนใช้คอมพิวเตอร์ หรือ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต หรือไม่ ถ้าใช่ ใช้ต่อเนื่องกันนานเท่าไร - เลือกตอบข้อที่ทำเป็นประจำ 1 ข้อ
ส่วนที่ 5: กิจกรรมทางกาย	
1	ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนทำกิจกรรมทางกายจนรู้สึกเหนื่อยหรือหอบ (สังเกตได้จากหัวใจเต้นแรงขึ้น หายใจเร็วขึ้น หรือหายใจถี่ขึ้น) หรือไม่ - ให้เลือกตอบว่า ไม่ทำ หรือทำ ถ้าไม่ทำให้ข้ามไปตอบส่วนที่ 6 - ถ้าทำ ให้เลือกชนิดของกิจกรรมทางกายที่ทำ โดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ - กิจกรรมทางกาย หมายถึง การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ของร่างกายให้มีการใช้พลังงานเพิ่มขึ้นจากขณะพัก - กระโดด หมายถึง การกระโดดขึ้นจากพื้นด้วยเท้าเดียวหรือสองเท้าแล้วลงสู่พื้นด้วยเท้าเดียวหรือสองเท้า ตัวอย่างเช่น กระโดดตบ กระโดดเชือก กระโดดยาง กระโดดข้ามสิ่งกีดขวาง เป็นต้น
ส่วนที่ 6: พฤติกรรมด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย	
1	ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนทิ้งขยะลงถังขยะทุกครั้งหรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ
2	ในสัปดาห์ที่ผ่านมา นักเรียนคัดแยกขยะก่อนทิ้งทุกครั้งหรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ - การคัดแยกขยะ หมายถึง นักเรียนสามารถแยก ขยะเปียก (เช่น เศษอาหาร พืชผัก เปลือกผลไม้) ขยะแห้ง (เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว ไม้) ขยะอันตราย (เช่น สารเคมี วัตถุมีพิษ ซากถ่านไฟฉาย หลอดไฟ) ก่อนทิ้งลงถังขยะ
3	นักเรียนสวมหมวกกันน็อค ขณะขี่/ซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ หรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ
4	นักเรียนว่ายน้ำเป็นหรือไม่ - เลือกตอบ 1 ข้อ